

A nemek közötti egyenlőségre vonatkozó 2017. évi mutató: Magyarország

A nemek közötti egyenlőségre vonatkozó 2017. évi mutató a nemek közötti egyenlőség Európai Unió-szerte történő elérésének folyamatát és kihívásait vizsgálja 2005 és 2015 között. Ez a mutató egy 1-től (teljes egyenlőtlenség) 100-ig terjedő skálán (teljes egyenlőség) méri a nők és férfiak közötti különbségeket az uniós politikai keret kulcsfontosságú területein (munka, pénz, tudás, idő, hatalom és egészség). A mutató továbbá a nők ellen elkövetett erőszakot és a halmozott egyenlőtlenségeket is méri. Ez utóbbiak perifériaterületek, amelyek a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó mutató keretrendszerének részét képezik, de nem befolyásolják az összesített eredményt. A halmozott egyenlőtlenségek megmutatják, hogyan keresztezi egymást a nem és a kor, az oktatás, a családösszetétel, a születési ország és a fogyatékoság. A nemek közötti egyenlőségre vonatkozó mutató minden terület és alterület eredményeit megmutatja az Uniót és annak 28 tagállamát illetően⁽¹⁾.

A nemek közötti egyenlőség terén 2005 és 2015 között elért előrehaladás

A nemek közötti egyenlőségre vonatkozó 2017. évi mutatóban Magyarország **a 100-ból 50,8 pontot ért el**, amely 1,3 ponttal több, mint a 2005-ös eredmény, azonban 15 ponttal elmarad az EU-28-as (az uniós tagországokban mért) átlagtól. Magyarország a 27. helyen áll a 28 tagállamot listázó rangsorban. Két helyvel csúszott hátrébb 2005 óta. Magyarország elért pontjai minden területen az EU-28-as átlag alatt maradnak.

Az **egészség** területén a legmagasabb a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó pontszám Magyarországon. E területen 2005 óta három hellyel feljebb került az ország, így jelenleg a 18. helyen áll az uniós listán. Az egészségtudatos magatartás tekintetében Magyarország a 12. helyen áll az Unióban – ez az ország legmagasabb helyezése.

A legnagyobb fejlődés a **pénz** területén tapasztalható a jövedelemmel és a keresettel kapcsolatos, nemek közötti egyenlőség növekedésének köszönhetően. Magyarország a 13. helyen áll az EU-28-as listán a gazdasági helyzet azon alterületét illetően, amely a népesség körében a szegénység általi fenyegetettséget és a vagyonelosztást foglalja magában. Ezen a területen azonban 2015-ben hárommal kevesebb pontot ért el az ország a 2005-ös értékekhez képest.

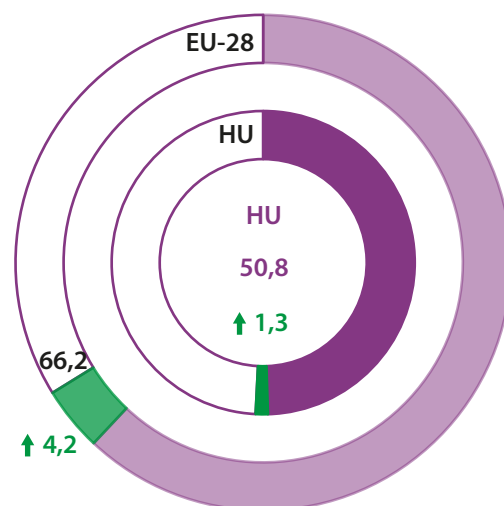
A **tudás** területén stagnáló eredmények születtek. A nemek közötti egyenlőség tekintetében, az iskolai végzettség és részvétel alterületén ugyanis javult a helyzet, a szegregációt tekintve azonban rosszabbodott.

A **munka** területén elért pontszám enyhén javult 2005 óta. Számos téren jelentős fejlődésre van szükség, különösen a szegregáció és a munka minősége alterületén, amelyben az ország az uniós listán a 25. helyen szerepel.

A legnagyobb kihívások a **hatalom** és az **idő**, amelyek Magyarország legrosszabbul teljesítő területei.

Magyarország hatalom terén kapta a legkevesebb pontot a tagállamok között a 2005 és 2015 között tapasztalható enyhe fejlődés ellenére is. Csak a gazdasági hatalom alterületén jobb egy kicsit a helyzet, ahol az ország a 21. helyen áll az EU-28-as listán.

Az idő területén rosszabb eredmények születtek. Az elért pontszámokban történő visszaesés a nemek közötti egyenlőség romlását tükrözi a társas és különösen a gondozótevékenységekre fordított idő terén.

↑↓ 2005 és 2015 közötti változás pontokban kifejezve

⁽¹⁾ A nemek közötti egyenlőségre vonatkozó 2017. évi mutató az alábbi forrásokból származó adatokon alapszik: Eurostat (oktatási statisztikák, uniós munkaerő-felmérés, európai egészségfelmérés, a jövedelmekre és életkörülményekre vonatkozó közösségi statisztika, jövedelemszerkezeti felmérés), EUROFOUND (európai életminőség-felmérés, európai felmérés a munkakörülményekről), az EIGE nemekkel kapcsolatos statisztikai adatbázisa (A nők és férfiak részvétele a döntéshozatalban), valamint az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége által készített, „A nőkkel szembeni erőszak” című felmérés. A referenciaév 2015 (a halmozott egyenlőtlenségekről szóló adatok tekintetében 2014). A mutatókhoz a referenciapopuláció életkora forrástól függően legalább 15, 16 vagy 18 év.

Munka

A nemek közötti egyenlőség enyhén javult a munka területén. A szegregáció továbbra is jelentős kihívást jelent.

A foglalkoztatási ráta (20–60 éves korosztály) 62% a nők, 76% a férfiak esetében. A teljes foglalkoztatási ráta 69%, ezzel Magyarország nem érte el az Európa 2020 stratégia (EU2020) keretében kitűzött országos célt (75%).

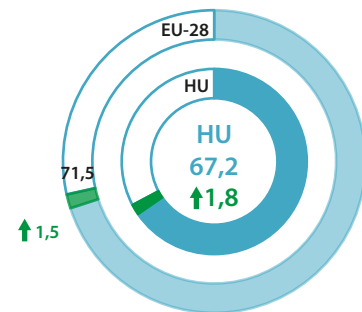
A foglalkoztatási rátára vonatkozó nemek közötti különbség hasonló, ha a ledolgozott órák számát vesszük figyelembe. A foglalkoztatási ráta teljes munkaidős egyenértéke a nőket tekintve 43%, míg a férfiaknál 58%.

A gyermekkel rendelkező, kapcsolatban élő nők és férfiak között a foglalkoztatási ráta teljes munkaidős egyenértéke a nőknél 58%, míg a férfiaknál 81%. A nemek közötti különbség esetükben magasabb a gyermekkel nem rendelkező párokénál (23 százalékpont a gyermektelen, 0,4 százalékpont a gyermekes pároknál). A foglalkoztatási ráta teljes munkaidős egyenértéke növekszik az oktatási szint emelkedésével, és a foglalkoztatási teljes munkaidős egyenértékben tapasztalható, nemek közötti különbség magasabb azoknál, akik külföldön születtek, nem pedig Magyarországon.

A nők 8%-a részmunkaidőben dolgozik, míg a férfiaknál ez az érték 4%. Átlagosan a nők 39 órát dolgoznak hetente, a férfiak 41-et. A munkaképes korú nők 8%-a, míg a munkaképes korú férfiak 0,4%-a gondozási feladatok miatt a munkaerőpiacról kiszorult vagy részmunkaidőben dolgozó személy.

A munkaerőpiacon tapasztalható nemi szegregáció a valódi probléma. A nők közel 24%-a, míg a férfiak 6%-a dolgozik az oktatás, az emberi egészség és a szociális munka területén (OESZ ágazatok). Ötször több férfi (37%), mint nő (8%) dolgozik a természettudományok, a technológia, a műszaki tudományok és a matematika (TTMM) területén.

A munka területe

Alterületek

Pénz

A pénz területén javuló eredmények születtek. A nemek közötti egyenlőség javult a pénzügyi források alterületén, míg a gazdasági helyzet tekintetében visszaesett.

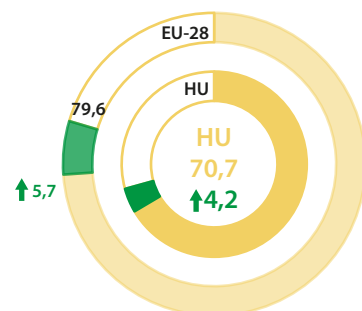
A nők és férfiak havi átlagkeresete növekedett, bár a nemek közötti különbség nem csökkent jelentős mértékben. A nők körülbelül 16%-kal keresnek kevesebbet havonta, mint a férfiak.

A nemek közötti különbség nagyobb a gyermekekkel rendelkező, kapcsolatban élő nők és férfiak, valamint a magasán képzett személyek esetében, mindig a nők kárára.

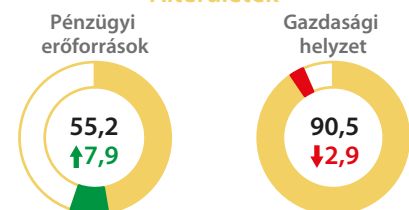
A szegénység által fenyegetett nők és férfiak aránya nőtt. Ez a fenyegetettség a nőket és a férfiakat közel azonos mértékben érinti (körülbelül 13%-ban, illetve 14%-ban). Az egyedülálló apák 34%-át, az alacsony képzettségű férfiak 31%-át, valamint az egyedülálló anyák és az alacsony képzettségű nők 25%-át fenyegeti szegénység.

A jövedelemeloszlással kapcsolatos egyenlőtlenségek növekedtek. A nemek közötti bérkülönbség 14% a nők kárára. 2012-ben a nőknek alacsonyabb nyugdíja volt, mint a férfiaknak, és a nemek közötti különbség 15%-ot tett ki. A nemek közötti bérkülönbséget és a nyugdíjat illetően az EU-28-ban az átlag 16%, illetve 38%.

A pénz területe

Alterületek

Tudás

A tudás területén stagnáló eredmények születtek. A nemek közötti egyenlőség növekedett az iskolai végzettség és részvétel vonatkozásában, a szegregációt tekintve azonban rosszabbodott.

A felsőoktatásban végzettek száma jelentősen nőtt, főleg a férfiak körében. A nők 21%-a, a férfiak 18%-a rendelkezik felsőfokú végzettséggel. A nemek közötti különbség a férfiak kárára nőtt. 64 éves korig több nő, mint férfi végzett felsőoktatásban.

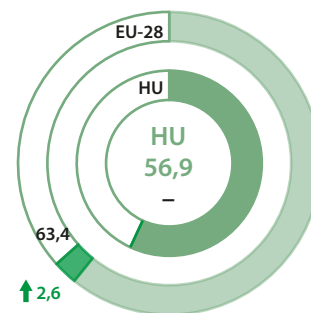
A fogyatékkal élő nők csupán 10%-a szerzett felsőfokú végzettséget, míg a nem fogyatékkal élő nőknél ez az érték 26%. Férfiak tekintetében ez az arány 12%, illetve 19%.

Magyarország már elérte az EU2020 keretében kitűzött országos célt, amelynek értelmében a 30–34 évesek 34%-ának rendelkeznie kell felsőfokú végzettséggel. A jelenlegi arány 34%.

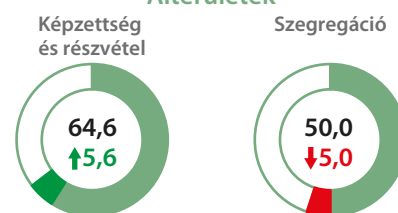
Az egész életen át tartó tanulásban való részvételt illetően nőtt a nők és férfiak aránya.

A tudást tekintve Magyarországon a nemi szegregáció továbbra is problémás terület. A női diákok 39%-a, míg a férfiak közül mindössze 18% tanul az oktatás, az egészségügy és a jólét, valamint a bölcsészettudomány és művészetek területén.

A tudás területe

Alterületek

Idő

Az idő területén csökkent az elért pontszám. A nemek között fennálló egyenlőtlenség sokkal nagyobb lett, különösen a gondozótevékenységek területén.

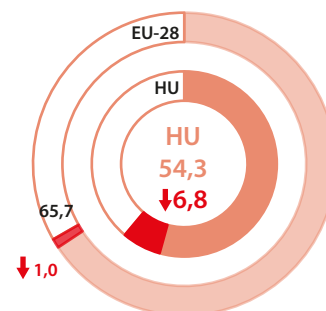
A nők nagyobb szerepet vállalnak a családjukról való gondoskodásban. A nők 30%-a, a férfiak 25%-a gondoskodik családtagjairól és oktatja őket legalább napi 1 órában. A gyermekekkel rendelkező, kapcsolatban élő nők és férfiak körében a nők nagyobb mértékben vesznek részt a mindennapi gondozótevékenységekben (85%), mint a férfiak (70%).

A nők 56%-a, míg a férfiak csupán 14%-a főz és végez házimunkát minden nap legalább 1 órán keresztül. A nemek közötti különbség növekedett, és a gyermekekkel rendelkező, kapcsolatban élő nőket és férfiakat tekintve még magasabb: a nők 72%-a, míg a férfiak 12%-a főz és végez házimunkát minden nap.

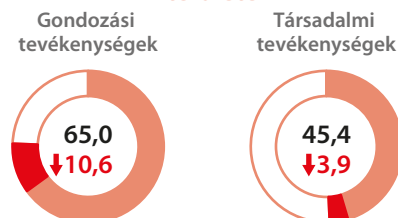
Az otthoni időmegosztás egyenlőtlensége részben a társas tevékenységekre is kiterjed. A nők a férfiaknál nagyobb valószínűséggel vesznek részt hárón kívüli sport-, kulturális és szabadidős tevékenységekben (17%, illetve 13%). Az önkéntes vagy jótékonyági tevékenységekben való részvétel szintén enyhén magasabb a nők, mint a férfiak esetében (11%, illetve 9%).

A hároméves kor alatti gyermekek 15%-a, a hároméves kor és az iskoláskor közötti gyermekek 89%-a részesül gyermekgondozásban. Magyarország még nem teljesítette az első barcelonai célkitűzést, amely szerint a hároméves kor alatti gyermekek legalább 33%-ának kell részesülnie gyermekgondozásban. Magyarország azonban nagyon közel áll a második cél eléréséhez, amely szerint a hároméves kor és az iskoláskor közötti gyermekek 90%-ának kell részesülnie gyermekgondozásban, ezzel pedig az EU-28-ban mért átlag felett áll.

Az idő területe

Alterületek

Hatalom

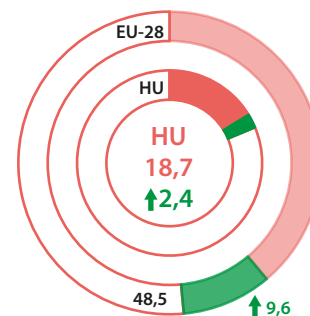
A hatalom területén elért pontszám enyhén nőtt annak köszönhetően, hogy a nők jobban képviseltetik magukat döntéshozatali pozíciókban a gazdasági hatalom területén. A hatalom területén azonban Magyarország így is az EU-28-as lista utolsó helyén áll.

A politikai hatalom alterületén visszaesés tapasztalható. A női parlamenti képviselők aránya 2015-ben (10%) közel azonos maradt a 2005-ös értékhez (9%) képest. A nemek közötti egyenlőtlenség azonban drasztikusan csökkent a női és férfi miniszterek között: 2005-ben 12%, míg 2015-ben 2% volt az arány.

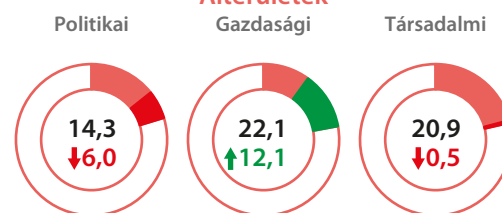
A nyilvánosan működő részvénytársaságoknál enyhén nőtt a vezetőtestületekben tevékenykedő nők aránya, a 2005-ös 10%-ról 13%-ra 2015-ben. Továbbá nőtt a döntéshozatali pozíciókban lévő nők aránya a központi bankban: 2005-ben még egyáltalán nem dolgoztak nők ilyen pozícióban, ám ez az arány 11%-ra emelkedett 2015-ben.

A kutatásfinanszírozó szervezetek testületeiben nincsenek női tagok. A nők közel 24%-át teszik ki az állami tulajdonú műsorszolgáltató szervezetek testületi tagjainak. A sportot tekintve a nők 9%-kal képviseltetik magukat a nemzeti olimpiai sportszervezetek legmagasabb szintű döntéshozatali szerveiben.

A hatalom területe

Alterületek

Egészség

Az egészség területén elért pontok enyhén növekedtek. A családi állapot és a hozzáférés területén látható növekedés a nemek közötti egyenlőségben, míg a viselkedés területe stagnáló értéket mutat.

A családi állapot alterülete az érzékelt egészséget, a várható élettartamot és az egészségben eltöltött éveket méri. Mindegyik mutató növekedett, a nők és férfiak közötti különbség mindhárom területen csökkent.

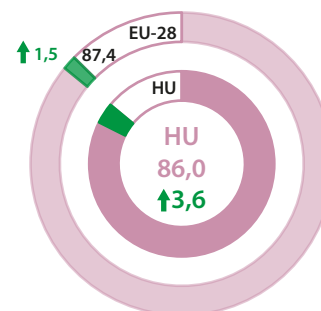
Mind a nők, mind a férfiak várható élettartama növekedett. A nők átlagosan 7 évvel tovább élnek, mint a férfiak. Ami azonban az egészségben eltöltött éveket illeti, a nemek közötti különbség 2 évre csökken.

A nők 53%-a, a férfiak 60%-a „jó” vagy „nagyon jó” minősítéssel értékeli egészségét. Az egyének egészségével kapcsolatos elégedettségi szint a végzettség szintjével együtt növekszik; a nemek közötti különbség nagyobb az alacsony képzettségűek körében, mint a közép- vagy magas szintű képzettséggel rendelkezőknél.

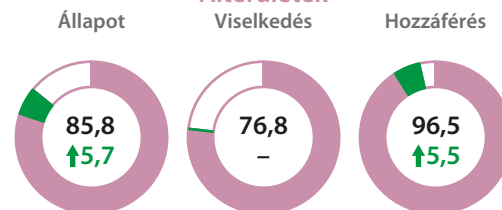
A hozzáférés alterületen történő növekedés a nők és férfiak orvosi és fogászati igényeinek növekvő szintű kielégítését, egyúttal a nemek közötti különbség csökkenését tükrözi.

A férfiak 41%-a, míg a nők körülbelül 24%-a dohányzik vagy fogyaszt alkoholt mértéktelenül. Ugyanakkor valamivel több férfi, mint nő mutat egészségtudatos magatartást (testmozgás és/vagy gyümölcsök és zöldségek fogyasztása).

Az egészség területe

Alterületek

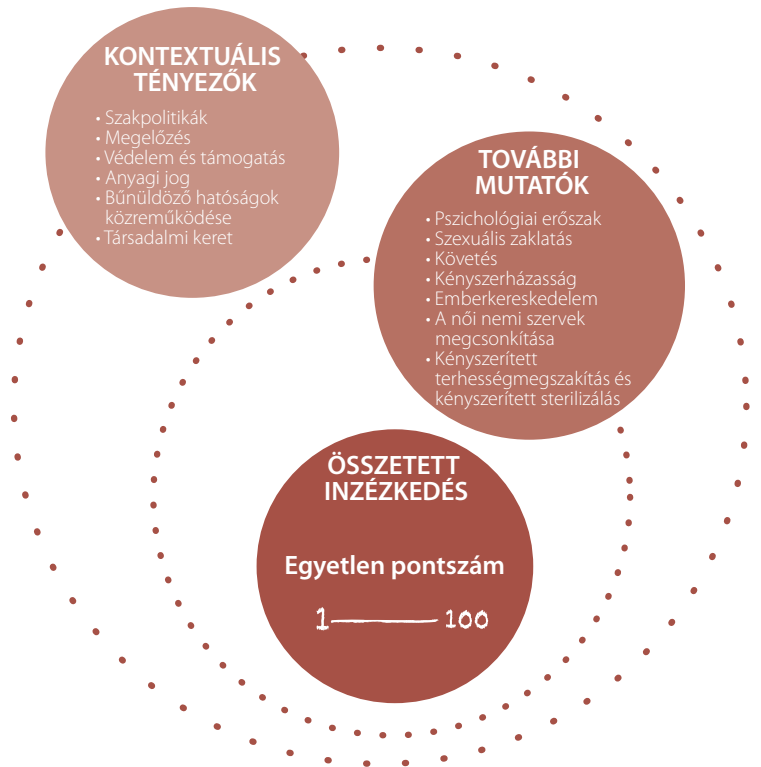

Erőszak

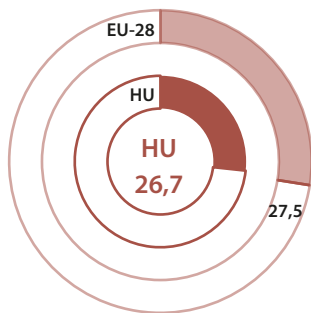
A nők ellen elkövetett erőszak a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó mutatóban perifériaterületként szerepel. Ez azt jelenti, hogy nincs hatással a mutatóban feltüntetett végső pontszámra. Statisztikai nézőpontból az erőszak területe nem méri a nők és férfiak közötti különbséget úgy, mint a fő területek; inkább a nők erőszakkal kapcsolatos tapasztalatait méri és elemzi. A többi területtel ellentétben az általános cél nem a nők és férfiak közötti különbség csökkentése az erőszakra vonatkozóan, hanem az erőszak teljes megszüntetése.

A nemek közötti egyenlőségre vonatkozó mutatóban elért magas pontszám azt jelenti, hogy az adott ország közel jár a nemek közötti egyenlőségen alapuló társadalom eléréséhez. Az erőszak területén azonban minél magasabb a pontszám, annál súlyosabb a nők ellen elkövetett erőszak jelenségének előfordulása az adott országban. Egy 1-től 100-ig terjedő skálán az 1 azt a helyzetet jelképezi, amelyben nem létezik erőszak, míg a 100-as érték esetén a nők ellen elkövetett erőszak előfordulása meglehetősen magas, a probléma súlyos és nem beszélnek róla. A legjobban teljesítő ország tehát az, amelyik a legalacsonyabb pontot éri el.

Az erőszak területének mérési kerete

Az erőszak területe

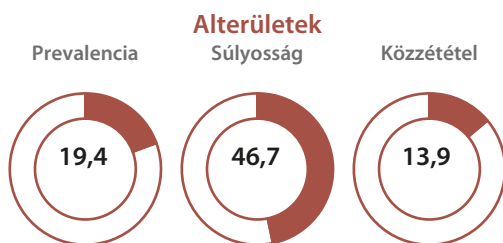
Az erőszak területén Magyarország 26,7 pontot ért el, amely összehangban van az uniós átlaggal (27,5).

Magyarországon a nők 28%-a tapasztalt 15 éves kora óta legalább egyszer fizikai és/vagy szexuális erőszakot. Az EU-28-as átlag 33%.

Az elmúlt 12 hónapban bármely tettes által fizikai és/vagy szexuális erőszakot tapasztaló nők 13%-a senkinek sem beszélt erről az esetről. Ez összehangban van az uniós átlaggal.

Társadalmi szinten a nők ellen elkövetett erőszak a becslések szerint évi 4,4 milliárd eurós költséget jelent Magyarország számára a kiesett gazdasági termeléssel és a szolgáltatások igénybevételével kapcsolatos, valamint a személyes költségek miatt⁽²⁾.

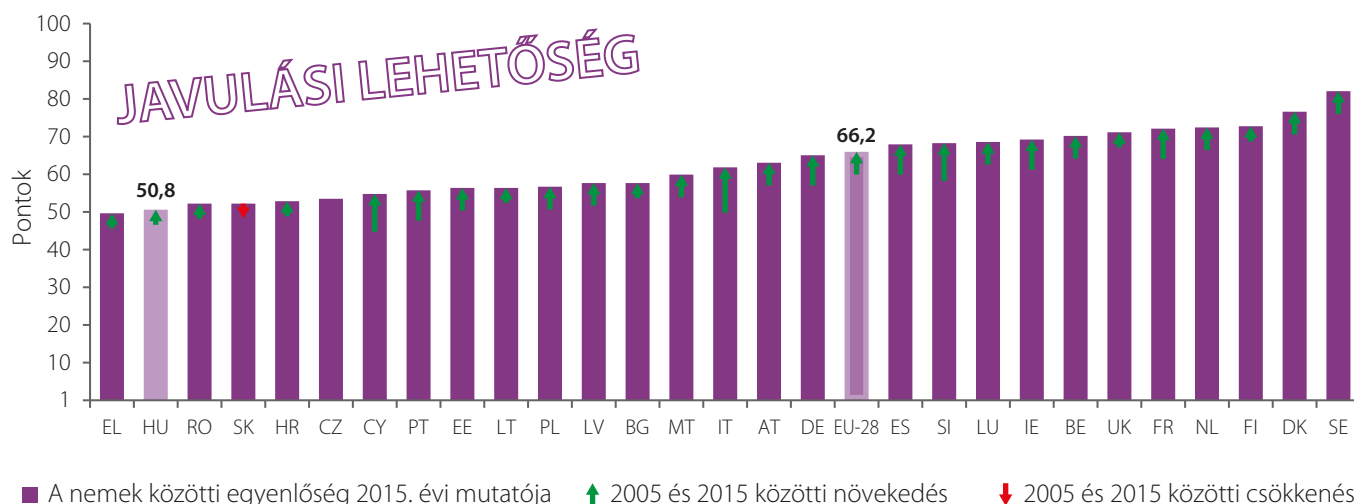
Az erőszak területe három alterületből áll: **prevalencia**, amely a nők ellen elkövetett erőszak előfordulásának gyakoriságát méri; **súlyosság**, amely az erőszak egészségügyi következményeit méri; valamint **nyilvánosságra hozatal**, amely az erőszak bejelentését méri.

⁽²⁾ Ez egy uniós szintű gyakorlat az alábbi három fő dimenzió költségeinek megbecslésére: szolgáltatások, kiesett gazdasági termelés, valamint az áldozatok fájdalma és szenvedése. A becsléseket egy egyesült királyságbeli esettanulmányból extrapolálták az uniós helyzetre a populáció nagysága alapján. EI GE, *Az Európai Unióban a nemi alapú erőszak következtében keletkező költségekre vonatkozó becslés*, Az Európai Unió Kiadóhivatala, Luxembourg, 2014, 142. o. (elérhető az alábbi linken: <http://eige.europa.eu/sites/default/files/documents/MH0414745EN2.pdf>).

A nemek közötti egyenlőségre vonatkozó 2017. évi mutató egyedülálló tulajdonságai és előnyei

Az eredmények azt mutatják, hogy Magyarország elért pontszáma az EU-28-as átlag alatti a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó mutatóban, ami jelzi, hogy jelentős fejlődésre lenne szükség, különösen a hatalom és az idő területén. A nemek közötti teljes egyenlőség elérése érdekében a problémakör célzottabb és holisztikusabb megközelítésére van szükség.

A nemek közötti egyenlőség mutatója:

- nyomon követi a nemek közötti egyenlőség terén EU-szerte és egy adott időszak alatt elért fejlődést;
- támogatja a döntéshozókat annak felmérésében, hogy a tagállamok milyen távol vannak a nemek közötti egyenlőség megvalósításától;
- megmutatja az uniós és nemzeti szakpolitikák különféle eredményeit a nők és a férfiak szempontjából;
- lehetővé teszi az érdemi, nemi szempontú elemzést és a különböző szakpolitikai területek közötti összehasonlítást;
- támogatja a nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos politikák és jogszabályok kidolgozását és végrehajtását;
- növeli a döntéshozók és a nyilvánosság tudatosságát a nemek közötti egyenlőséget előmozdító szakpolitikák végrehajtása terén elért előrehaladással és a végrehajtás kihívásaival kapcsolatban;
- kiemeli az adatok hiányát, és harmonizált, összehasonlítható, nemek szerinti bontásban megadott adatokat kér, amelyek minden tagállam esetében rendelkezésre állnak.

Tudjon meg többet a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó 2017. évi mutatóról

- Fő jelentés (2017)
- Főbb megállapítások (2017)
- Csigalassúsággal a nemek közötti egyenlőség felé: tájékoztató (2017)
- Módszertani jelentés (2017)
- A nők elleni erőszak értékelési kerete (2017)
- Halmazott egyenlőtlenségek (folytatás következik)

Tekintse meg a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó mutatót, valamint a Magyarországra vonatkozó összes adatot: <http://eige.europa.eu/gender-equality-index>.

A Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézete, EIGE

A Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézete (EIGE) a nemek közötti egyenlőség átfogó tudásközpontja az Európai Unióban. Az EIGE támogatja a politikai döntéshozókat és az összes vonatkozó intézményt – többek között speciális szaktudásával és összehasonlítható és megbízható adatok szolgáltatásával a nemek közötti egyenlőségről Európában – azon törekvéseikben, hogy a férfiak és nők közötti egyenlőség valósággá váljék minden európai számára.

© A Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézete, EIGE, 2018
A sokszorosítás a forrás megjelölésével megengedett.

A Nemek Közötti Egyenlőség Európai Intézete, EIGE
Gedimino pr. 16
LT-01103 Vilnius
LITHUANIA

További információ

<http://eige.europa.eu/>

facebook.com/eige.europa.eu

twitter.com/eurogender

youtube.com/user/eurogender

eige.sec@eige.europa.eu

+370 52157444

Paper: MH-04-18-191-HU-C 978-92-9470-470-2 10.2839/65075
PDF: MH-04-18-191-HU-N 978-92-9470-469-6 10.2839/397073